

бренду. Ці бренди не лише займають високі позиції в рейтингу найдорожчих брендів світу, але і показують значний ріст вартості у порівнянні з попередніми роками. Ці компанії є прикладами того, як сильний бренд може сприяти досягненню високого рівня конкурентоспроможності та стабільного успіху на глобальному ринку.

Список використаних джерел

1. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства / С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко, Д.О. Барабась та ін. – К. : КНЕУ, 2008. – 520 с.
2. World Competitiveness Yearbook 2000, IMD - www.imd.ch/wcy/ranking
3. Barney, J. B. (1991). "Firm Resources and Sustained Competitive Advantage." *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
4. Kantar BrandZ Top 10 Most Valuable Global Brands 2021 - Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.kantar.com/inspiration/brands/what-are-the-most-valuable-global-brands-in-2021>
5. Kantar BrandZ Top 10 Most Valuable Global Brands 2022 - Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.kantar.com/inspiration/brands/what-are-the-most-valuable-global-brands-in-2022>

Людмила УЛЬЯНОВА,

канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна
ORCID 0000-0002-3082-4831
zalisskijj@gmail.com

Юлія ЧАЙКА,

канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна
ORCID 0000-0001-9971-473X
y.n.chayka@gmail.com

ПРО НОВІ ОРІЄНТИРИ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ПЕРІОД ЗАГАРБНИЦЬКОЇ ВІЙНИ РФ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Ключові слова: глобалізація, глобальні проблеми, сталий розвиток, державне управління і заходи післявоєнного відновлення.

Анотація. Глобалізація як нова фаза світогосподарських зв'язків супроводжується не тільки прогресивними зрушеннями, а й появою глобальних проблем. Це обумовлює необхідність принципово нових підходів до планетарного розвитку, які віддзеркалилися у концепціях сталого розвитку. Однак, у вітчизняній науці в їхніх межах ще не в повній мірі досліджено проблеми воєнного періоду, що протидіють створенню передумов забезпечення сталого розвитку, не визначено державні дії у кризові періоди. В роботі запропоновано заходи післявоєнного відновлення національного господарства України.

Liudmyla ULIANOVA,

Ph.D, Associate Professor,

Department of International Economics and World Finances,

Oles Honchar Dnipro National University, Ukraine

Yuliia CHAIKA,

Ph.D, Associate Professor,

Department of International Economics and World Finances,

Oles Honchar Dnipro National University, Ukraine

**ON NEW LANDMARKS IN SCIENTIFIC RESEARCH OF
SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE PERIOD OF THE RUSSIAN WAR OF
AGGRESSIVENESS AND THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF
THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE**

Keywords: globalization, global problems, sustainable development, public administration and post-war reconstruction measures.

Abstract. Globalization as a new phase of world economic relations is accompanied not only by progressive changes, but also by the emergence of global problems. This determines the need for fundamentally new approaches to planetary development, which are reflected in the concepts of sustainable development. However, domestic science within their limits has not yet fully explored the problems of the war period, which oppose the creation of prerequisites for sustainable development, and state actions in crisis periods have not been determined. The paper proposes measures for the post-war recovery of the national economy of Ukraine.

Сучасний розвиток людства характеризується швидким включенням країн планети в єдиний світогосподарський механізм та прискоренням прогресивної трансформації усіх сфер суспільного життя кожної країни. Однак, і це заслуговує на особливу увагу, процес глобалізації економічного життя має і зворотній бік, оскільки відбувається на тлі поєднання незалежних держав, які мають свої кордони, політичний устрій, національні інтереси, і, саме головне, різний рівень економічного розвитку. Найбільш потужні,

розвинені держави світу – США, Канада, країни Західної Європи, Японія, котрі володіють такою величиною транснаціонального капіталу, що дозволяє «хвилиною» їхнього впливу охопити весь світ. За цих умов фіксується нерівномірність розподілу світового ВВП, збільшення розриву між багатими та бідними, загострення різного роду проблем у межах як окремих країн, так і у глобальному масштабі.

Важливо зазначити, що однією з перших глобальних проблем людства, розгляду якої була підпорядкована увага міжнародного співтовариства вже на рубежі XX-XXI століть, стала проблема взаємодії суспільства та природи. У рішеннях Конференції ООН у 1992 р., прийнятих керівниками усіх країн світу, було зазначено, що оскільки значна частина природних ресурсів планети вичерпана та їй загрожує перенаселення, а екологічна обстановка стає все більше несприятливою, то дотримання людства існуючим шляхам розвитку є неприйнятним. Звідси виникла необхідність переходу до сталого розвитку, за якого задоволення життєвих потреб нинішнього покоління забезпечується при збереженні такої ж можливості для наступних поколінь. Тобто, по суті, вищезазначена Конференція ООН здійснила поштовх для всіх теоретичних економічних наук та менеджменту всіх рівнів здійснювати дослідження майбутнього існування людства у ракурсі концепцій сталого розвитку. Пізніше в дослідження були включені не тільки екологічна, а й демографічна, соціальна, економічна, техногенна та деякі інші види стійкості.

Однак, на жаль, ретельний аналіз існуючих до лютого 2022 року, тобто до масштабних воєнних дій РФ на території України, вітчизняних наукових праць у контексті забезпечення передумов сталого розвитку показує, що проблеми, пов'язані з кризовими, воєнно-політичними відносинами між Україною та іншими країнами були представлені, на наш погляд, не в достатній мірі, не містили практичних рекомендацій щодо управлінських дій у складні періоди життєдіяльності суспільства. Це з перших місяців війни загострило проблему пошуку напрямків ефективної організації діяльності держави та бізнес-структур у воєнний час, досконалого управління логістичними процесами у цей період, тощо. Не випадково, у Листі про наміри директору – розпоряднику МВФ від 8 грудня 2022 року, Президент України Володимир Зеленський звернув увагу на життєву необхідність вдосконалення управлінських процесів, підвищення прозорості та стандартів державного управління. Він відмітив, що «ми поновимо зусилля щодо впровадження належної практики корпоративного управління на державних підприємствах та у державних банках, захисту незалежності їхніх наглядових рад, а також збереження незалежних, компетентних та надійних антикорупційних інституцій» [1].

Зараз зусилля науковців та практиків повинні бути зосереджені на своєчасних розробках програм щодо післявоєнного відновлення народного господарства. При цьому, з точки зору прийняття управлінських рішень, велике значення мають сучасні спроби вдосконалення правових засад. Так, у 2022 році Закон «Про засади державної регіональної політики» доповнено змінами, які стосуються загальних правил відновлення регіональних економік [2]. У цьому документі добавлено тривірневу систему відбудови: державна стратегія - регіональна стратегія - стратегія громад. Передбачається, що програмні дії кожного рівня повинні узгоджуватися між собою та логічно продовжувати одна одну. Зрозуміло, що такий підхід буде сприяти підвищенню дієвості державного управління у ракурсі концентрації фінансових і матеріальних ресурсів та оптимізації регулятивних заходів щодо повоєнного відновлення. Не можна обійти увагою і значимість Указу Президента України про «Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [3].

До найбільш важливих заходів післявоєнного відновлення, на наш погляд, доцільно віднести наступні.

По-перше, необхідно обґрунтувати шляхи відновлення та реконструкції зруйнованих та пошкоджених об'єктів виробничої інфраструктури. При цьому виробнича технологічна модернізація матеріальної основи суспільного виробництва повинна здійснюватися у відповідності до вимог постіндустріального розвитку та супроводжуватися великомасштабними природовідновлювальними заходами, реконструкцією зруйнованих та пошкоджених екосистем. Вельми важливо у процесі виконання повоєнного відновлення галузей матеріального виробництва враховувати Європейські вимоги та стандарти. Іншими словами, основними принципами досягнення сталого розвитку повинні стати Європейські принципи та заходи промислової політики.

По-друге, важливо визначити та ретельно обґрунтувати напрямки державної підтримки середнього та малого бізнесу. До них, як свідчить досвід розвинутих ринкових країн, відносяться: полегшення податкового тиску, пільгове кредитування, захист від чиновницького свавілля, а також розповсюдження необхідних управлінських вмінь та знань щодо організації ефективного функціонування бізнесу.

По-третє, великої уваги у післявоєнний період заслуговує розв'язання найбільш складного питання, яке пов'язане з відтворенням кількісного та якісного кадрового потенціалу вітчизняної національної економіки, досягненням відповідності між особистими та речовими факторами суспільного виробництва. Особлива значимість у цьому аспекті проблеми належить центрам зайнятості, які повинні налагодити тісні зв'язки з навчальними закладами всіх рівнів, своєчасно організовувати дієву систему

навчання та перенавчання представників економічно активного населення, працювати з молоддю, не залученої до військових дій, у напрямі популяризації необхідних для виробничої сфери професій і спеціальностей.

Список використаних джерел:

1. Лист про наміри та Меморандум про економічну та фінансову політику, 8 грудня 2022 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/QpaHENSKzurPCsP> (дата звернення 07.10.2023)

2. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення 06.10.2023)

3. Указ Президента України: Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року від 30.09.2019. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення 07.10.2023)